

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **Mgr. L. M.**, zastoupena JUDr. Bedřichem Hájkem, advokátem se sídlem B. Němcové 70, Kadaň, proti žalovanému: **Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem**, se sídlem Dvořákova 1609/18, Ústí nad Labem, o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 2. 2015, č. j. 15A 97/2013 - 60,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Žalobkyni byl ode dne 3. 11. 2010 vyplácen rodičovský příspěvek ve výši 7.600 Kč měsíčně. V důsledku přijetí novelizačního zákona č. 347/2010 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „změnový zákon“) byl tento příspěvek od 1. 9. 2011 snížen na částku 3.800

Kč měsíčně. Změnovým zákonem byla totiž zkrácena doba pobírání rodičovského příspěvku v základní výměře z 21 na 9 měsíců.

[2] Dne 11. 2. 2013 podala žalobkyně námitky proti snížení výplaty rodičovského příspěvku. Tvrdila, že snížení příspěvku společně s poučením o možnosti podat proti němu námitky, jí nebylo oznámeno ani prostřednictvím datové schránky, ani jiným způsobem. Na toto podání zareagoval žalovaný dopisem ze dne 10. 4. 2013, v němž žalované vysvětlil důvod snížení dávky a zároveň jí sdělil, že její námitky jsou opožděné. V souladu s § 70 odst. 2 písm. b) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (dále jen „ZSSP“) je mohla uplatnit do 30 dnů ode dne výplaty snížené splátky rodičovského příspěvku, což neučinila.

[3] Následně proběhla korespondence mezi žalobkyní, žalovaným a dalšími správními orgány, přičemž ve věci nebylo vydáno žádné rozhodnutí. Ze strany správních orgánů šlo vždy o poučení žalobkyně o opožděnosti jejích námitek a o zdůvodnění snížené výše příspěvku. Dle žalobkyně však lhůta pro zaslání námitek stále nezačala běžet, jelikož žalovaný jí dosud nezaslal oznámení dle § 70 odst. 1 ZSSP. S žalobou obsahující tuto argumentaci se obrátila na Krajský soud v Ústí nad Labem a žádala u něj ochranu proti nečinnosti žalovaného.

II.

Rozsudek krajského soudu

[4] Krajský soud vycházel při posuzování věci z petitu, kterým se žalobkyně domáhala, aby byla žalovanému uložena povinnost rozhodnout o jejích námitkách ze dne 11. 2. 2013. Jedním ze základních předpokladů úspěšnosti žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu je skutečnost, že žalovaný správní orgán je nositelem povinnosti vydat rozhodnutí, jehož vydání se žalobce domáhá. Právě tato otázka je v dané věci sporná. Žalobkyně tvrdí, že žalovaný je o jejích námitkách povinen rozhodnout, ten se však brání tím, že námitky byly podány opožděně, tudíž se k nim nepřihlíží a rozhodnutí o nich nemůže být vydáno.

[5] Krajský soud dospěl k závěru, že námitky skutečně byly podány opožděně a žalobu na ochranu proti nečinnosti zamítl. Dle § 70 odst. 1 ZSSP *„rozhoduje-li krajská pobočka Úřadu práce o dávce v případech, kdy se nevydává rozhodnutí, je povinna žadateli doručit písemné oznámení o dávce a její výši, není-li dále stanoveno jinak. Písemné oznámení se nedoručuje, nenáleží-li výplata dávky podle § 51 odst. 1 věty třetí a odst. 2 věty čtvrté. Písemné oznámení o dávce se nedoručuje do vlastních rukou“*. Žalobkyně měla v době vydání oznámení o snížení dávky funkční datovou schránku, do níž měl žalovaný oznámení doručit. Neučinil tak a odeslal je prostřednictvím provozovatele poštovních služeb jako obyčejnou zásilku, nedisponuje tudíž dokladem o jeho doručení žalobkyni. Rozhodující je výklad § 70 odst. 2 písm. a) ZSSP, dle kterého *„proti postupu uvedenému v odstavci 1 lze uplatnit námitky do 30 dnů ode dne výplaty první splátky dávky po jejím přiznání nebo ode dne výplaty dávky“*. Počátek běhu lhůty zákon jednoznačně váže k okamžiku výplaty dávky, s jejíž výší příjemce dávky nesouhlasí. Doručení oznámení o změně výše dávky nemá žádný vliv na běh lhůty pro podání námitek. Dle § 70 odst. 3 ZSSP ve znění účinném

ke dni podání námitek platí, že „*K námitkám, které byly podány opožděně, se nepřihlíží*“. Žalovaný tedy není nečinný, neboť není povinen o námitkách žalobkyně ze dne 11. 2. 2013 rozhodnout.

III. Důvody kasační stížnosti

[6] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností pro jeho nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, tedy z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Se soudním výkladem § 70 odst. 1 a 2 ZSSP nelze podle žalobkyně souhlasit. Kontrola jednotlivých agregovaných výplat (konkrétně rodičovského příspěvku s příspěvkem na bydlení) bez rozlišujícího variabilního symbolu je náročná. Teprve až správní orgán vyhotoví přehled (což ex offio nečiní), kolik z jedné výplaty se vztahuje na jednotlivé dávky a za jaké období, dalo by se uvažovat o možnosti kontroly a sledování, zda nejsou práva na výplatu krácena. S ohledem na to stanoví zákon povinnost odeslat oznámení o změně výše dávky v případě stěžovatelky do datové schránky. Poštou žádné oznámení nedošlo, ve spisové dokumentaci doklad o odeslání není.

[8] Ustanovení § 70 odst. 2 ZSSP nelze vykládat doslovně, ale s vyloučením absurdního výkladu tak, že lhůta pro podání námitek proti změně výše dávky neskončí před uplynutím 30 dnů od doručení oznámení o změně dávky. V opačném pořadí je procesní postup smysluplný, tedy nejprve doručené oznámení a následně výplata dávky se lhůtou pro námitky 30 dnů od její výplaty. Předchází-li výplata dávky doručenému oznámení, nelze omezení lhůty pro podání námitek pojímat doslovně, protože je absurdní, aby lhůta skončila 30 dnů od výplaty dávky a oznámení s příslušným poučením o možnosti podat námitky došlo až ex post po uplynutí lhůty.

[9] Se závěrem, že poučení o námitkách již bylo obsaženo v předchozím oznámení o přiznání dávky, nelze souhlasit, protože zde byla přiznána základní výměra příspěvku 7.600 Kč, nikoliv snižená na 3.600 Kč. Povinnost orgánu státní sociální podpory vyhotovit a doručit oznámení o změně výše dávky rodičovského příspěvku do datové schránky stěžovatelky stále trvá. Tato povinnost nebyla splněna přípisem Generálního ředitelství úřadu práce ze dne 9. 10. 2012, tento úřad nebyl oprávněn věc aťahovat nebo v ní činit procesní úkony. Správní orgány vedením obsáhlé korespondence se stěžovatelkou namísto vyhotovení jednoho rozhodnutí o námitkách porušily § 6 odst. 2 s. ř. s.

[10] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není opodstatněné kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Pro rozhodnutí dané věci je klíčové posouzení, zda byly námitky stěžovatelky proti změně výše rodičovského příspěvku podány včas. Pokud byly podány včas, žalovaný o nich měl rozhodnout, což neučinil. Pokud byly opožděné, nemusel k nim přihlížet, což se také stalo.

[14] Dle výše citovaného § 70 odst. 1 ZSSP existuje povinnost žalovaného doručit příjemci dávky oznámení o její výši, přičemž toto rozhodnutí se nedoručuje do vlastních rukou. Je pravda, že stěžovatelka měla v době změny výše dávky zřízenou datovou schránku. Správní orgán tak měl v souladu s § 19 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „s. ř.“) doručit oznámení do této datové schránky. Správní orgán tak z technických důvodů neučinil a dle svého tvrzení odeslal toto oznámení stěžovateli prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb, jak umožňuje § 19 odst. 2 s. ř. Vzhledem k tomu, že se toto oznámení nedoručuje do vlastních rukou, neexistuje formální důkaz o jeho doručení stěžovateli.

[15] Nicméně pro počátek běhu lhůty k podání námitek není rozhodující okamžik doručení oznámení, ale reálné snížení plnění ze strany státu. Tato skutečnost vyplývá z § 70 odst. 2 ZSSP, dle kterého *„proti postupu uvedenému v odstavci 1 lze uplatnit námitky do 30 dnů ode dne výplaty první splátky a) dávky po jejím přiznání nebo ode dne výplaty dávky, b) rodičovského příspěvku po dovršení věkové hranice dítěte, která zakládá nárok na volbu rodiče na rodičovský příspěvek, jde-li o volbu nároku rodiče na rodičovský příspěvek podle § 30 odst. 1 a krajská pobočka Úřadu práce rozhodnutí nevydala“* (důraz doplněn soudem).

[16] Stěžovatelce byla dávka ve výši 3.800 Kč prvně vyplacena v průběhu měsíce října 2011. Ode dne této výplaty mohla do třiceti dnů podat námitky proti její výši. Námitky však podala až 11. 2. 2013, tedy rok a čtyři měsíce po přijetí snížené dávky.

[17] Co se týče poučení o možnosti podat námitky, které je součástí oznámení, jehož přijetí stěžovatelka popírá, Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem krajského soudu. Ten konstatoval, že poučení o možnosti podat námitky je součástí každého oznámení o přiznání či změně výše dávky státní sociální podpory. Lze tedy mít za to, že obdržel-li příjemce alespoň prvotní oznámení o přiznání dávky, lze mít za to, že byl o možnosti uplatnit proti výši dávky splátky a o lhůtě k jejich podání poučen. Stěžovatelce bylo přitom doručeno oznámení o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 7. 12. 2010, které obsahovalo toto poučení: *„v případě Vašeho nesouhlasu s postupem výše uvedeného úřadu můžete podat písemně námitku do 30 dnů ode dne výplaty první splátky opakované měsíční dávky po jejím přiznání, u jednorázové dávky rovněž do 30 dnů ode dne*

výplaty po jejím přiznání“. Lze tedy konstatovat, že stěžovatelka byla o možnosti podat proti kterékoliv dávce námitky řádně poučena.

[18] Přitom je třeba zdůraznit, že správní orgány, stejně jako soudy, jsou povinny posuzovat jednotlivá podání dle jejich skutečného obsahu. Stěžovatelka vyjádřila svou nespokojenost s výší splátky poprvé dne 29. 6. 2012, kdy žalovanému zaslala žádost o doplatek rodičovského příspěvku. I kdyby bylo na toto podání materiálně nazíráno jako na námitky, byly by učiněny osm měsíců po výplatě snížené dávky, čili rovněž opožděně.

[19] Jelikož předmětem řízení je otázka, zda byly stěžovatelčiny námitky včasné či nikoliv, není namístě posuzovat, zda povinnost žalovaného zaslat stěžovatelce oznámení o změně výše dávky z 10. 10. 2011 stále trvá. Jak bylo uvedeno výše, možnost podat námitky se neodvíjí od okamžiku doručení tohoto oznámení, ale od faktické výplaty dávky. Vzhledem k prodlevě, která v případě stěžovatelky mezi výplatou sníženého rodičovského příspěvku a její obranou proti jeho výši nastala, nelze dospět k jinému závěru, než k tomu, že námitky opožděné byly. Žalovaný o nich tedy správně nevydal žádné rozhodnutí, jelikož dle dikce § 70 odst. 3 věty třetí ZSSP se k námitkám, které byly podány opožděně, nepřihlíží.

[20] Pro úplnost soud dodává, že stěžovatelkou namítané porušení hospodárnosti řízení tím, že s ní správní orgány vedly obsáhlou korespondenci, je rovněž nedůvodné. Správní orgány své dopisy negenerovaly bezdůvodně, ale vždy v reakci na konkrétní podání stěžovatelky a ve vztahu k projednávané věci. V opačném postupu, tedy zakládání stěžovatelčiných podání do spisu bez reakce na ně, by bylo spíše možné spatřovat porušení zásad správního řízení. K tomuto pochybení však nedošlo.

V.

Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[21] Žalobkyně se svými námitkami neuspěla; jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozsudku z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[22] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. června 2015

JUDr. Marie Žišková

předsedkyně senátu